כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

ג.

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

אין דאפילו לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא. ולא מיקרי נמה (ה)דכתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (במדבר ו) **: הני מילי גבי נזיר עמא.** שנטמא דאידיי דנבי מיסתר ימים הראשונים ומיהדר ומיממי זימנא אחריתי אריכא ליה מילתא: (ב)**דילמא אתי למיעבר על נזירותיה.** כדאמר בפרק קמא דנדרים (דף ט:) כשהן מטומאין ורבין עליהם ימי טומאה מתחרטין בהן ומגלאו מביאין חולין לעזרה: **אבל נזיר עשור לאו חוטא קרינא ביה.** ואמרי' (ג) זיל ותיהוי נזיר והגאה: **נהי נמי.** דמוקמת ליה כגון (ג)שחפוס בשערו אמאי הוי נזיר והא לא אמר הריני (ד)(ה)כזה דאי (ו)כזה אמר הכי(ה) משמע להו הריני (ו)כזה שיער לגדלו: **אמר שמואל כגון שהיה נזיר עובר לפניו.** דמשמע הריני בנזירות כזה: **הריני מסלסל הריני מכלכל או שאמר הרי עלי לגלח פרע הרי זה נזיר.** הריני מסלסל משמע דליעביד מידי דליהוי מהפך בשערו (ו)בגידול דהיינו בנזירות: **ואימא פורש.** דכי אמר הריני מסלסל שמקבל עליו לנזור תורה וקאמר שיהא מהפך בה כדכתיב סלסלה ותרוממך: **כדתנן.** המוליא שיר בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים שחייב משום לא תוציאו: **כדי לסוד כילכול ואמר רב בם לידעא.** טיגפל"א בלע"ז. (ז)שמקפל השער שברקתה כמין מגרר כדי להעמיד על (ח)גבן כיפה שבראשה שלא יפול השער שבאחון למעה: **ואימא למיזן עניי.** קביל עליוה: **הרי עלי לגלח פרע הרי זה נזיר.** דמשמע הרי עלי לגדל פרע: **ממאי דהדין שילוח רבויא הוא.** דקאמרת לגדל פרע משמע: **דכתיב שלחיך פרדס רמונים.** גידולין שגדילין יהיו בפרדס רמונים שנומח ומתגדל: **ואימא דשילוח מידי דעבורי.** הוא דמשמע שיגוח שערו (ט) כמפנה מיס ומעבירן ממקום למקום כדכתיב ושולח מים וגו' והאי נמי דאמר הרי עלי לגלח פרע משמע דאמר הרי עלי להעביר פרע: **תנא פרע פרע יליף כתיב הכא.** בנזיר גדל פרע וכתיב גבי כהן הדיוט ופרע לא ישלחו מה פרע דכתיב גבי כהן הדיוט לישנא דריבוי הוא כדאמרינן בפרק כ"ג (סנהדרין כב:) פרע ליהוי עד שלשים ומירבא לא לירבי טפי משלשים דגמרינן ליה מנזיר דכתיב ביה (במדבר ו) יהיה ויהיה בגימטריא הכי הוי(ז) אף (י)פרע האמור גבי נזיר גידול שיער (כ)הוי וכי משמע שיגיחנו לגדל עד שיבא לכלל פרע שהן שלשים. ואפילו (ל)בעי למימר דלעולם שילוח מידי דעבור הוא אמאי לא קאיש ולא מידי דהכי משמע הרי עלי לגלח שיער (מ)(ולהכיאו שיגיע) לכלל ל' שיהא פרע (נ) דהיין פרע דנזיר וכין פרע דכהן הדיוט אינה פחותה משלשים: **ואיכבעי אימא הא ושולח מים** (ס)**ריבוי הוא.** דכי משקין ליה מיא לגרעא קא מרבי להו לפרי: **ליפרין הסמוכין לשיער.** והיכן הן ליפרין הסמוכין לשיער דכתיב בדמיגל עד די שעריה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין דלפרין ושיער בחד קרא כתיבי: **דר"מ סבר מיפפים אינים במידי דסמיך ליה.** ולהכי אמר לפרין דנבי לקבולי עליה גידול שיער דסמיך ליה לפורים וכגון שהיה נזיר עובר לפניו או תפוס בשערו דלאמרינן לעיל: ורבנן

(ה) אין דאפילו (ה)לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הני מילי גבי נזיר טמא דאיידי דבעי מיסתר דאמ' רחמנא [1]והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו התם הוא דלמא אתי למיעבר על נזירותיה [א]אבל נזיר טהור לאו חוטא קרי ביה: הריני כזה: נהי נמי דתפוס בשערו [א] הריני [2]כזה לא אמר אמר שמואל [2]כגון שהיה נזיר עובר לפניו: הריני מסלסל: ממאי דהדין סלסול שערא (ב) [3]כדאמרה ליה ההיא אמתא דבי רבי לההוא גברא עד מתי אתה מסלסל בשערך אימא תורה דכתיב [2]סלסלה ותרוממך אמר שמואל [2]הכא נמי שתפוס בשערו: הריני מכלכל: ממאי דהדין כילכול שערו הוא [3]כדתנן סיד ר' יהודה אומר כדי לסוד כילכול ואמר רב בת צידעא (ג) אימא מיזן עניי כדכתיב [3]ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו אמר שמואל [3]הכא נמי שתפוס בשערו: הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר: ממאי דהדין שילוח ריבויא הוא דכתיב [4]שלחיך פרדס רמונים אימא מידי דעבורי כדכתיב [5]ושולח מים על פני חוצות תנא פרע פרע יליף כתיב הכא [6]קדוש יהיה גדל פרע וכתיב התם גבי כהן הדיוט [7]ופרע לא ישלחו ואיבעית אימא האי שולח מים נמי ריבוי הוא [8](כדמתרגם רב יוסף) דכד משקין ליה מיא (ד) לפירא ורבי: הרי עלי ציפרין רבי מאיר אומר נזיר: מאי טעמא דרבי מאיר אמר ריש לקיש ציפרין סמוכין לשיער קיבל עליו דכתיב [5]עד די שעריה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין רבי מאיר סבר מתפים אינש במידי דסמיך ליה ורבנן

ממאי דהדין סילסול שערא הוא. דלשון זה נופל להפוך שיער דגימת נזירות קביל עליה ואימא תורה להפך בתורה: **הכא** נמי **תפוס בשעריה.** דקשמע שפיר הריני מהפך במלוה המלויה בשיער: **שילוח** רבוי הוא. לשון גידול כמו שלחיך פרדס רמונים ואימא מידי דעבורי הוא שקיבל עליו לגלח והעביר השיער לכשיגדל:

תנא פרע פרע יליף. לא אתנא דמתני' קאי אלא אתנא דסנהדרין (דף כב:) דקאמר כהן הדיוט צריך לגלח אחת לשלשים יום ויליף פרע לא ישלחו מנזיר דכתיב גדל פרע מה להלן שלשים שיום כמנין יהיה אף בכהן הדיוט שלשים יום וקאמר לא ישלחו והכא הכי פירושא תנא פרע פרע יליף בעצלמא אלמא דשילוח[1] הוי לשון גידול ואם תאמר ולייתי מקרא דכתיב בכהן הדיוט ופרע לא ישלחו ואמרי ג"ש למה לי ונרמה לי דמקרא דבכהן הדיוט לא משמע דלא ישלחו הוי גידול אפילו[2] דתרי יומי וכיון דלא אמר בפירוש הריני נזיר תרי יומי אלא שילוח פרע אין כאן קבלת נזירות אבל כי גמרינן בהן הדיוט מנזיר בשילוח הוי מלשון שלשים בג"ש וקאמר הרי [עלי] לשלח כאילו[3] אמר הרי עלי לגלח פרע שלשים יום ומשמע שפיר דנזירות קביל עליה להכי מייתי ג"ש ודווקא כי אמר הרי עלי לגלח פרע אבל אמר הרי עלי פרע בלא שילוח לא משמע מידי דפרע הוא לשון גילוי כמו ופרע ראש המשה (במדבר ה): **משקין** ליה מיא לפרי ורבי. פירוש גדל הפרי וקשה דלאמכתן הרבה שילוח שאינו לשון גידול אלא לשון העברה כמו שלח תשלח (דברים כב) ושלח יעקב מלאכים (בראשית לב) ויש לומר דלא תומבי' מהגן קראי הוה משני ליה כלעיל תנא פרע פרע יליף ולא בא לפרש אלא למקרא דאותבינן מייתי ושולח מים ודוחק דמשמע דהנים הג"ש מכל וכל ועתה אינו צריך לה כלל לכן נ"ל דמתחילה לא היה חושש רק שימלא לו פסוק אחד דמשמע לשון רביה וקמייתי ליה מקרא דשלחיך ודמי ליה הש"ס דלמא ההוא גופיה לשון העברה כמו ושולח מים וליכא אפילו חד קרא דלשמעמע לשון רבויא ואהא מצי מיבעיא אימא האי שולח מים לשון רבוי הוא ואיכא למילף מייתי אי מקרא דשלחיך פרדס ואע"ג דקראי טובא לשון העברה שפיר יליפינן מחד קרא דהוי לשון רבויא דמסתברא דעמו אנזירות הוא:

צפורים הסמוכין לשיער קיבל עליה. האמורין בפסוק אלא שער כלומר אע"פ דאמר לפורים סתמא דהא מתני' סתמא קאמר אפילו הכי סבירא ליה גרים לקים דדעתיה דאיניש אלפורים הסמוכים לשיער והכי[4] משמע ליה האומר הרי עלי לפורים הרי זה נזיר דכיון דלפורים סמוכין לשיער קאמר[5] מסתמא ה"ק הרי עלי מצוה דשייכא ביה לפורין המלויה במצות שיער דהיינו נזיר שאם נטמא צריך לפורין וה"פ מצוה המלויה בלפורין אבן חין לפרש משום סמיכות גרידא כדמפרש הש"ס דאם כן הרי עלי נסרין הל"ל דהוי נזיר דעפי סמיכי לשער: **עד** די שעריה בנשרין רבה וטפרוהי כצפרין. פסוק הוא בדמיגל גבי נבוכדנצר: **מכדי** חיישינן קאמר ולא צפורי נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נדבה דקביל[6] עליה להביא עולת העוף לנדבה ולא לנזירות. דכל כמה דאיכא לפרושי דיבוריה דלאו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאיתי לקבולי עליה לפורי דנזירות דמתיר עליה וטריחא ליה: הרי

(ה) צפורי נזיר טמא קיבל עליה. פירוש מלות נזירות דשייכא בהו לפורי נזיר טמא אם יטמא:

פני חרצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפרים לימא נשרי וטפרי דסמיכו לשער טפי מצפורי' ועק"ל לנקוט כמה תיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"י דר"ל אית לה נמי טעמא דר"י דאמר חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנזיר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לא נמי דאיכא למימר צפורים סמוכים לשער קבל לא הוו ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר הכי דקא בעי' מאי ביניהו אמאי לא קאמר איכא ביניהו כשאין נזיר עובר לפניו אלמא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ו) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו. משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. וע"ל דאין הוכחה מהכא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאתיא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו בהדיה טעמא דסמוכים (ז) אבל בטעם דסמוכים לחודיה לא סבי ליה (ז) חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו והבי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפרים והיינו נזירות דנזיר שנטמא מביא אשם ושתי צפרים:

(ו) ע"ל ונם מדקאמר לקמן דאם אמר לפרין הסמוכין לשער לר"ל אפילו אין נזיר וכו'. (ז) ר"ל דמאה דמוכח דר"ל בעי נזיר עובר לפניו אינו לאיתי לאיתי ליה נמי טעמא דר"י דיותר ערלה דע"ל אבל ר"ל דבעשם דסמוכים לאוד סבי ליה. (ח) שיין לעיל.

מסורת הש"ס

(ה) [לקמן יט. יפ"ג, (ב) [שיין לכמה דברי תוס' לעיל ב: ד"ה הריני וכו' ועי' פורת מיסור], (ג) מגילה יח. ע"ש [ר"ש פ:], (ד) שבת פ: ע"ש, (ה) נפ"ש ל"ג, (ו) נ"ל כזה, (ז) [לקמן ה.], (ח) נ"ל ולהפניהו כפינוש, (ט) שני דברים אלו שייכים לע"ב.

נוסחת הריב"ן

(ה) (דכתיב וכפר כו' הנפש במדבר ו) ליתא בכ"י: (ב) הלמה: (ג) כגון שתופס בשערו ואמר אמה מאה אמתי אמאי הוי כו': (ד) בכ"י כזה בכף וכן לקמן: (ה) לאחר משמע הריני כו': (ו) בגידולין: (ז) שמפיל: (ח) נגבו: (ט) ונאמה לה שילוח שער כמפנה כו': (י) גידול פרע: (כ) כמי הוי: (ל) בשעת: (מ) ולהביאו לכשיגיע: (נ) פרע דנזיר: (ס) נמי דכתיב:

הגהות הב"ח

(ה) נמ' אין דאפילו לר' אלעזר הקפר. נ"ב עיין פ"ק דנדרים דף י' ועי' בתוס' דפוטה דף טו הקשו קושיא זו ועיין נם לקמן דף יט: (ב) שם אלמא שערא הוא כדאמרה: (ג) שם ואימא מיזן עניי: (ד) שם משקין ליה מיא ורבי לפירא: (ה) רש"י ד"ה אלא נזיר וכו' ואמרינן ליה זיל ותיהוי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נמ' הריני כזה. נהי נמי דתפוס בשערו הריני כזה. נמחק אינם כזה וכ"ב כזה וכ"ל גם בלשון רש"י וכן הוא בש"ס דפוס וויטענבלין. וכן הגיהו בש"ס דפוס ווינא. ע"ש ספר אורח מישור לאלף קושיות תוס' מרש"י:

הגהות התוספות

1. ל"ל דשילוח פרע. 2. ל"ל הוי גידול שלשים דאפילו תרי יומי משמע. ועי' ב"ר. 3. ל"ל הוי אלילו. 4. ל"ל ולהכי. 5. ל"ל נקרא. ואיתא קאמר נמחק. 6. ל"ל קביל.

לעזי רש"י

טיגפל"א. צדע. רקה.

פי' הרא"ש

אין ואפילו לר' אלעזר הקפר וכו' הכא הוא דלמא אתי למעבר אנזירותיה שלא יוכל לסבול משך זמן הנזירות וגם חוזה על נזירותו וקרבנותיו קרובים להיות חולין בעזרה. אבל נזיר שהוא אי לא דלא אפיר אנפשיה לסבול לא הוי נדר: הריני כזה נהי נמי דתפוס בשערו לא אמר כלום כלומר אפי' אי מוקמת לה בתפוס בשערו כהוהיא דאהא נאה לא מהני מידי דמשמע שיהיה כמו שערו ואין זה כלום. ומוקי לה שמואל כדאוקי (ההוא) (באהא) בשנזיר עובר לפניו. אבל אי אמר הריני ולא אמר כזה לא מהני מידי דהריני גרע מאהא. ואין לתמוה מאי קמ"ל דהריני כזה בשנזיר עובר לפניו דהוי פשיטא הא קאמר בהדיא הריני כזה. משום דלא תימא הריני כזה בעושר או ביוסף או ביחוס. ומאי דהאי סלסול בשער לא כלומר לסלסל ולגדל שער בנזיר. ואימא תורה שנדר לעסוק בתורה ולהפך בה. ה"נ שתפס בשערו אבל נזיר עובר לפניו לא מהני כיון שהספק הוא בלשון: סיד כדי לסוד כלכול שיעור הרצאת סיד לתתחייב עליו המוציאו לרה"ר כדי לסוד כלכול. לשומו על שער צדעיו לשופלו ולהשירו: שלחיך פרדס רמונים גידולך נאים כפרדס של רמונים אימא מידי דעבורי שנדר לגלח ולהעביר שערו ולשלחו מעליו: תנא פרע פרע יליף. כלומר תנא דמתני' יליף האי לשלח פרע מפרע לא ישלחו דכתיב גבי כהנים מה התם גידול שער אף הכא גידול שער כי היכי דילפי' בסנהדרין פ' כהן גדול פרע דכהנים מפרע דנזיר לר' שהכהנים מגלחים לל' יום דפריך התם אימא לא לירבו כלל. ומשני אי

יב א מיי' פ"ו מהלי' נזירות הלכה יד:
יג ב מיי' שם פ"ב הלכה ד:
יד ג ד מיי' שם פ"ג הלי' ו:

תורה אור השלם

1. וְהִזִּיר לֵיהוָה אֶת יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפֹּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ: במדבר ו יב
2. סְלְסֵלֶהָ וּתְרוֹמְמֵךְ תְּכַבְּדֵךְ כִּי תִתְּכָנֵנִי: משלי ד ח
3. וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף: בראשית מז יב
4. שִׁלְחֵיךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כֹּפָרִים עִם נְרָדִים: שיר השירים ד יג
5. הִנְתַּן מָטָר עַל פְּנֵי אָרֶץ וְשֹׁלַח מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת: איוב ה י
6. כָּל יְמֵי נִדֶּר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִים אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: במדבר ו ה
7. וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ בְּסוֹם יְכַסְּמוּ אֵת רָאשֵׁיהֶם: יחזקאל מד כ
8. בָּה שֵׁעָתָא מִלְּתָא סְפַת עַל נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן אֲנָשָׁא טְרִיד וְעִשְׂבָּא כְּתוֹרִין יֵאכֹל וּמִטַּל שְׁמַיָּא נִשְׁמְדָה יִצְטְבַע עַד דִּי שַׂעְרֵהּ כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטִפְרוֹהִי כְּצִפָּרִין: דניאל ד ל

מוסף רש"י

והימים הראשון יפלו. לא יעלו לו מן המנין (במדבר ו יב). סלסלה. לשון חיפוש והיפוך (מגילה יח.) תפס וחפך כמעמוסים של תורה (ר"ה כו:). בת צידעא. לידעא, טיגפל"א ומדין אותה לתמיכה הטעה, בת לידעא למעה הימנה לסיני שבר דק וכוא מגליפי (שבת פ:). שלחיך פרדס רמונים, דמשמע שער גידולך נאה כפרדס רמונים (ראה"ר בשחו).

פי' הרא"ש (המשך)

הוה כתיב לא ישלחו פרע כדקאמרת השתא דכתיב פרע לא ישלחו פרע ליהוי שלוחי הוא דלא לשלחו כלומר לא יגדלו יותר משיעור פרע האמור בנזיר. ואי בעית אימא האי ושולח מים נמי רבוי הוא. כלומר האי דפרכת ליה מהאי קרא דלשון העברה הוא לאו פרכא היא דמצינא לפרושי ליה לשון גידול. אבל לאו שנוייא [אחרינא הוא] למימר דלא צריכנא לשינוייא קמא דכמה שלוח כתיבי בקראי דלא הוו לשון גידול: כד משקי מיא לפירא רבי וה"ש דקרא ושולח כלומר מגדל פירות ע"י מים שעל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

ג: כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

הרי עלי קן מיבעי ליה. דלרך נודרי נדבת עולת העוף לומר כלשון קן: **צפורי** מצורע קאמר. כלומר להמחייב בקרבן מצורע ולהביא תחתיו לפורים ולהלניכו לו לטהרתו ואפילו אין מצורע עובר לפניו דאי אפשר לליכא חד מצורע לטעון לפורים ולא נזירות ונם לצפורי שייכי שפיר גבי מצורע: **כגון** שהיה נזיר עובר לפניו. והיה סבור אפילו נזיר טמא לפניו ולהכי פריך ולדלמא לפורין דקאמר לפטור נזיר טמא העובר לפניו מקרבנותיו ומשני כגון שנזיר טהור עובר לפניו ויודע זה הנודר דטהור הוא וקאמר הרי עלי לפורים ואמרי קצה נימא דלפורים דקאמר היינו דאם יטמא זה הנזיר העובר לפניו שיביא תחתיו לפורים ואריך לחמוה ולומר כגון דאמר בלבו להיות שייך למצות נזירות דשייכא ביה ליפורים אם יטמא ועליל כי פריך ולדלמא לפורי מצורע קאמר לא מצי לשנויי כגון דאמר בלבו דדיבוריה מישתמע לפני[2] אלפורי מצורע עפי מנזירות משום דנזירות טריחא ליה ומיר עליה לקבל ועוד דלשון לפורים כתוכין אלא מצורע כדפרישית ולא אלא נזיר אלא תורים ואפי' קאמר בלבו אין כח במחשבת הלב להכריע דיבוריה לנזירות דאין זה פיו ולבו שוין אבל הכא אע"ג דנזירות חמיר עליה וטריחא ליה כיון דנזיר שהוא[3] עובר לפניו [1]אין סברא שיקבל עליו נזירות לפורים טמא שדבר זה אינו בעולם עדיין והדבר שקול לכך מהניא מחשבת הלב לומר דנזירות קביל עליה ומשיב שפיר פיו ולבו שוין וכן נעיל כי אמר אהא טפי משמע הלשון לנזירות ולומר כמוהו[4] לאלתר אע"ג דטריחא ליה ומיר עליה מלומר אהא תחתיו בקרבנותיו לאחר זמן כשיגלים והדבר שקול לך מחשבת הלב מכרעת הדיבור לנזירות והרי פיו ולבו שוין וקצה דהספר לא הזכיר כאן כלל דקאמר בלבו לכן נראה לאהר"ף דלהיות תחתיו[5] אין סברא לומר דאם יטמא קאמר שיתחייב בלפורים הואיל והשתא טהור הוא ודבר זה לא בא בעולם כלל וא"כ סברא לומר דנזירות קביל עליה דדבר זה מבורר לפניו ויש בידו לקבל לאלתר אע"ג דמיר וטריחא ליה ונעיל כי פריך ממצורע התם נמי הדבר מבורר לפניו דודאי יש מצורע בעולם הלריך לפרים: **מאי** ביניייהו. כלומר מאי ביניייהו בפי' דמתני' בין לר"ל בין לר' יוחנן אלינא דר"מ וא"ש דאינו דאיכא ביניייהו היכא דאמר לפורים סתמא קביל עליה[6] דלר"ל אלינא דר"מ מהא לחוד לא הוי נזיר אם לא הזכיר גם סמוכין לשיער כדפירש ר"ל במילתיה לפורים סמוכין לשיער קביל עליה ולר' יוחנן דלא הזכיר במילתיה סמוכין לשיער כשיקבל עליו לפורים סתמא בלא סמוכין לשיער הוי נזיר ועוד היא גופה מיקשי לר"ל למה ליה סמוכין לשיער בלפורים סתמא לחוד סגי לר"מ למיהוי נזיר שהרי מתניתין לר"מ לא הזכיר אלא לפורין לחוד לכ"ע לפרס דלר"ל אלינא דר"מ בלפורין סתמא הוי נזיר כשנזיר עובר לפניו דוקא והא דנקט ר"ל במילתיה סמוכין לשיער להשמיענו דכי אמר לפורים סמוכין לשיער דבלא נזיר עובר לפניו נמי הוי נזיר בהכי וא"ת כיון דלר"ל כשיקבל לפורים סתמא לא הוי נזיר אם לא כשנזיר עובר לפניו אלינא דר"מ הוי ליה להש"ס להזכיר נזיר עובר לפניו במילתיה דר"ל כמו במילתיה דרבי יוחנן וי"ל דלכך הזכיר טפי במילתיה דר' יוחנן ממילתיה דר"ל משום דר' יוחנן פסיקא ליה דאף כשאמר לפורים הסמוכין לשיער עלי לא הוי אלא כשנזיר עובר לפניו ולר"ל הוי נזיר כשאמר לפרים הסמוכין לשיער אפילו אין נזיר עובר לפניו והשתא ניחא דפריך מאי ביניייהו דלכולהו אף בשלא הזכיר לפורין סמוכין לשיער אלא לפורים סתמא לחוד לא הוי נזיר כי נזיר עובר בלפורים סתמא לחוד לא הוי נזיר לכולהו והשתא נמי ניחא דלר"ל בלפורים סתמא לא מיתייב משום דסמוכין לשיער בקרא דלא"כ לייחיב נמי כי אמר נזרין וטופרין דסמיכי טפי לשיער בקרא מלפורים. כך שיטת הר"ף ז"ל: הגה"ה **היכא** דאמר צפורים סמוכים לשיער קביל עליה.[7] ר"ל שקיבל עליו דבר הסמוך לפורים דהיינו גידול שיער[8] אבל כי אמר הרי עלי לפורים ולא אמר לפורים סמוכין לשיער חיל עליה נזירות משום דמשתמע שנדר דבר שיכול לבא לידי חיוב לפורים דהיינו נזיר כשנזיר עובר לפניו דוקא ומשום הכי לא מהני הרי עלי לפורים דלא נזרין נזירות כן נ"ל הגה"ה והר"ר שנתלי כתב שיטה זאת מאי ביניייהו כלומר מאי ביניייהו בפירוש דמתני' דודאי נראה ליה דר"ל לא קאמר אלינא דרבי מאיר דבלפורים סתמא מיתייב בנזיר דאיכא למיפרך כל הני פירכי דפריך לעיל לר' יוחנן וע"כ יפרש המשנה כמו ר' יוחנן דגם לא יוכל לפרס המשנה שאמר בפירוש לפורים הסמוכים לשיער עלי דהא מתני' סתמא קאמר לפורים עלי הילכך ע"כ כרבי יוחנן מפרש ובנזיר עובר לפניו והוא טהור וע"כ פריך מאי ביניייהו בפירוש דמתני' ונראה שנתכוון להכין כמו שפירשתי בתחילה: **האומר** ימין הרי זו שבועה. ימין שלא אוכל ככר זה וה"ה שמאל כדלקמן א[1] פירוש התפילין מדהזכיר ימין תחילה: **מן** החרצנים ומן הגרעין כדמוכח בגמרא: **וכל** דקדוקי נזירות עליו. משום דנזיר שמשון מותר ליטמא למתים קאמר הכא וכל דקדוקי נזירות עליו: ורבנן סברי לא מתפים אינש במידי דסמיך ליה ר' יוחנן אמר דב"ע לא מתפים אלא היינו טעמא דר"מ דחיישינן שמא צפורי נזיר טמא קיבל עליו מבדי חיישינן קאמר דלמא צפורי נדבה קיבל עליו א"כ הרי עלי קן מבעי ליה ודלמא הרי עלי צפורי מצורע קאמר כגון שהיה נזיר עובר לפניו ודלמא נזיר טמא ולפוטרו מן קרבנותיו קאמר כגון שהיה נזיר טהור עובר לפניו מאי ביניייהו איכא ביניייהו כגון דאמר ציפרין הסמוכין לשער עלי לר' יוחנן אע"ג דאמר הבי אי נזיר עובר לפניו אין אי לא לא לרשב"ל אע"ג דאין נזיר עובר לפניו מי איכא למ"ד לא מתפים אינש במילתא דסמיך ליה והתניא [6]האומר ימין הרי זו שבועה מ"ט לאו משום דכתי' [1]וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם אמרי לא משום דימין גופיה איקרי שבועה דתניא [2]מניין לאומר ימין שהיא שבועה שנאמר [2]נשבע ה' בימינו ומניין [2]לאומר שמאל שהיא שבועה שנאמר [2]ובזרוע עוזו: **מתני'** [2]הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן הטומאה הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו: **גמ'** מתני' דלא כר' שמעון דתניא ר"ש אומר [2]אינו חייב עד שידור מכולם ורבנן אמרי [2]אפילו לא נזר אלא בחד מנהון הוי נזיר מ"ט דר"ש אמר קרא [3]מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג ורבנן מ"ט אמר קרא [4]מיין ושכר יזיר ור' שמעון נמי הכתיב מיין ושכר יזיר ההוא מיבעי ליה [6][7]לאסור יין מצוה כיין הרשות מאי היא [7]קדושתא ואבדלתא הרי איכא ביניייהו כגון דאמר נפרין סמוכין לשיער. ר' יוחנן סבר אע"ג דאמר הכי לא מוכחא מילתא דלקבולי עליה נזירות הוא דקאמר אלא לקבל עליו לפרין סתם בלא נזירות אי לאו דנזיר עובר לפניו: **ברים לקיש.** כיון דאמר בהדי' לפורין סמוכין לשיער מוכחא מילתא דמשום נזירות קאמר ואף על גב דאין נזיר עובר לפניו דמיתפיס אינש בשיער דסמיך ליה וכמאן דאמר הרי עלי לגדל שיער דמי: **האומר ימין.** אלא מוכל ככר זה הרי זו שבועה: **מאי טעמא לאו משום דכתיב וירם ימינו ושמאלו אל השמים ויסבע בחי העולם.** דקא מתפיס ימינו לישבע דסמיך ליה: (ב) ה"א **לא.** ימין שאוכל ככר זה כאומר שבועה שאוכל ככר זה דמי שנאמר נשבע ה' בימינו [1] בימינו אמר ונתכב כשבועה: **שנאמר וכזרוע עוזו.** מדכתיב ימינו וכתיב וכזרוע עוזו אלמא דזרועו היינו שמאלו והכי נמי אמרי' בפרק קמא דתענית ברכות (דף ו.) מנין שהקב"ה מניח תפילין דכתיב וזרוע עוזו ואין עוזו אלא תפילין כו' ותפילין בשמאל קיימי: **מתני' אמר הריני נזיר מן החרצנים.** או שאמר הריני נזיר מן הזגין כו' הרי הוא כמי שאמר הריני נזיר סתם שמקבל עליו כל דקדוקי נזירות: **גמ' אפילו לא נזר אלא מאחד מהן.** או מן חרצן או מן זג הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו: **מכל אשר יעשה.** [1]משמע שלריך שיהא נזיר מכל אשר יעשה שאינו נזיר אלא ש"ל נזיר מכולם: **אמר קרא מיין ושכר יזיר.** דמשמע דאפילו [1]אלא נזר אלא מיין לחודיה הוי נזיר מכולם: **לאסור יין מצוה כיין הרשות מאי היא קדושתא ואבדלתא.** [1]מי חיל עליה איסור נזירות: והרי כאילו אמר הריני נזיר בסתם: אמר קרא מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג וכיון דכתיב מכל אשר יעשה נמצא מגפן היין למה לי תו למכתב מחרצנים ועד זג לימר שאם בא לפרש צריך לפרש הכל וכיון דקפיד קרא אחרצנים וזג הי"ה נמי אתגלחת וטומאה: ורבנן אמר קרא מיין ושכר יזיר. וכיון דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין מיין ושכר למה לי לומר לך דאפי' נזיר מיין לחודיה הוי נזיר דיין ושכר חד הוא:

עין משפט נר מצוה

מו א ב מיי' פ"ב מהל' שבועות הלכה ו סמג לאוין רמח טוש"ע יו"ד סימן רלו סעיף ח:

מז ג מיי' פ"ח מהל' נזירות הלכה ט:

יז ד מיי' פ"ז מהל' נזירות הלכה יא סמג לאוין רי:

מוסף רש"י

אינו חייב עד שידור מכולם. נכח אחת כגון דאמר הריני מיר סתם (נקמן יא.).

פי' הרא"ש

מכדי תיישי' קאמר ודלמא נדבה קבל עליו שנזיר להביא ב' תורים נדבה. (ל) לכאורה משמע צפורי ולא נזיר וק' כיון דחיישי' קאמר ליחייב נמי בנזיר' מיהו איכא למימר כיון דהדבר שקול לא מחייב בנזיר דספק נזיר להקל. ומיהו קשה דמשמע דלא קשה ליה אלא משום דחיישינן קאמר אבל אי הוי ודאי ניחא ליה ואמאי אדרבה כ"ש דקשה טפי ואמאי הוי ודאי דלמא נדבה קאמ' הלכך נראה ל"ז דלמא צפורי נדבה קאמר ויביא מספק זה וזה כיון דחיישי' קאמר אבל אי ה"ה אמר ודאי לא הוה קשיא ליה שיביא שניהם וי"ל דעל כרחי' חיישי' דקאמר לאו משום מ' דאי אפשר לעשותו נזיר מס' ולהביא קרבנותיו לעזרה (ל) ומצי' כיוצא בזה חיישי' להקל דחשבי' ליה כודאי אבל לא לענין נזירות דספק נזירות להקל: א"כ הרי עלי קן מבעי ליה. שכן דרך הנודרים לומר וכנודרים הלך אחר לשון בני אדם: ודלמא צפורי מצורע קבל עליו לפטור מצורע שחייב להביא לטהרתו. לפי' קמא להתחייב ולפרושי דוקא צפורי מצורע. וק"ל אמאי שביק נזיר דקיימי' כזה ונקט ע"מ ליפרך דלמא לפטור נזיר טמא מצפורי' קאמר. ולהך פירוש דלהתחייב זה בזה קאמר איכא למימר דלא ניחא ליה למימר להתחייב שתים מתורת נזיר חדא להיותו נזיר דאמרי' צפורי נזיר טמא קבל עליו ועוד לפטור נזיר מקרבנותיו הלכך ניחא ליה למפרך מצפורי מצורע. ולפי' איכא למימר דניחא ליה טפי למימר' מצפורי מצורע שמביא ב' צפורים מנזיר שמביא תורים ובני יונה: וח"ל לישני (ל) לי הבי בלבו. וי"ל דלא מהני כיון דצפורים משמע הבי והכי ולא מוכח טפי לנזיר: כגון שהיה נזיר טהור עובר לפניו. וא"ת לא נחייב להביא צפורים הלכך ע"כ ה"ק הרי עלי דבר שאם אטמא אתחייב להביא צפורים. וח"ל דלמא ה"ק הרי עלי לפטור זה מצפורים אם ישמא. וי"ל דבכי האי גוונא מהני אם אמר בלבו היה כך משום דיש לנו לפרש דבריו בענין זה שחייב עצמו ודאי מהשתא. ולא שקבל עליו דבר שאם יארע בסקרה שיתחייב הלכך לא פפרש דברי' אלא להיותו נזיר או לפטור מי שנתחייב כבר קרבנו. לר"ל אע"ג דאין נזיר עובר לפניו. דכיון דלרדיה אהני טעמא דסמוכים (הוא) [אף] דלא פי' בהדיא להיותו נזיר אם נע"ל. אם פי' בהדיא לא בעי נע"ל. אבל לר"י סמוכים לא מהני מידי הלכך בעי' לעולם נזיר עובר לפניו: האומר ימין היא שבועה. אם אמר ימין שלא אוכל דבר זה ואכלו לוקה. לאו משום דכתיב וירם ימינו וישבע. ומנין לשמאל שהיא שבועה דכתיב וכזרוע עוזו. ומדכתיב בימינו מכלל דכזרוע עוזו היינו שמאל ואמר נמי פ"ק דברכות מנין שהקב"ה מניח תפילין דכתיב וכזרוע עוזו יתן וגו' ותפילין דשמאל הוי: הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן הטומאה הי"ז נזיר. פי' אם הזיר בא' מכל אלו הי"ז נזיר וכל דקדוקי נזיר עליו כאילו אמר הריני נזיר עולם ונזיר שמשון אין כל ענין נזיר עליהם תנא הכא כל דקדוקי נזירות עליו: אינו חייב עד שידור מכולן. פי' עד שיאמר הרי' נזיר בסתם ואם בא

מסורת הש"ס

מ) [תוס' מדרים פ"מ], ב) נקמן יא: נ.ם. (נדרים ד.), ג) [נקמן יא: נדרים ד.], ד) נקמן יא: נדרים ד.], ה) נקמן ה. מל., ו) [נקמן נ.ל.], ז) [ריקנא יד], ח) ל"ל טהור.

תורה אור השלם

1. וְאֶשְׁמְעֵנוּ אֶת הָאִישׁ לְבַדּוֹ הַבְּדִים אֲשֶׁר נִמְעַל לְמִימִי הָאֵל וְיָדַם יְמִינוֹ וְשִׁמְאֹלוֹ אֶל הַשָּׁמָיִם וְיִשְׁבַּע בְּחֵי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וְחֲצִי וּבְכֹלוֹת נָפֵץ יַד עַם קֹדֶשׁ תְּכַלֶּינָה כֹּל אֵלֶּה: דניאל יב ז

2. נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ אִם אֶתֵּן אֶת דְּגָנֵךְ עוֹד מַאֲכָל לְאֹיְבֵיךְ וְאִם יִשְׁתּוּ בְנֵי נֵכָר תִּירוֹשֵׁךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ: שעיהו סב ח

3. כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל:

במדבר ו ד

4. מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וְיְבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל: במדבר ו ג

נוסחת הריב"ן

מ) [מ"ל: ב) מיכות (דקן מסמע כו' נדבה כלל) ליתא בכ"י: ג) [מרין הוא: ד) וכיון דכמיר טהור ומיכות ומרינהו כגון ליתא בכ"י: ה) מנין לאומר ימין: ו) כימינו וגו' בימינו: ז) מיכות (מסמע כו' אבר יעשה) ליתא בכ"י: ח) נל: ט) כלומר קפ"ד דהאי דאמר לאסור יין מצוה דקדושה ואבדלתא דאמר דכיכי חיל כו' ומיכא מי ליתא בכ"י:

הגהות הב"ח

(מ) רש"י ד"ה ודלמא ומ"ש מ"מ כגון דמקומו הס"ד ואח"כ מ"מ כגון שהיה נזיר טהור עובר לפני דלאו בר איתוי צפרים הוא כ"ל ד"ה: (ב) ד"ה מאי טעמא וכו' דסמיך ליה הס"ד ואח"כ מ"מ לאומר ימין שאוכל:

גליון הש"ם

גמ' לאסור יין מצוה ביין הרשות. עי' שבועות דף כה ע"א תוד"ה מומר:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה האומר ימין וכו' וה"ה שמאל כדלקמן עכ"ל. נ"ב כתן הס"ד ואח"כ מה"ל דעתו דאינו הייט שמאל דעתו פי' התפילין לי' נמי מדהזכיר ימין תחלה עכ"ל וכ"ל תוס' מישור:

הגהות התוספות

1. ל"ל מלריכות. 2. מיכות טפי מנתן. 3. ל"ל טהור. ומיכות שהוא נמתק. 4. ל"ל אהא כמוהו. 5. מיכות דלהיות תחתיו נמתקות. וכ"ל דאין סברא כו'. 6. מיכות קביל עליה נמתקות. 7. מיכות קביל עליה נמתקות, וכ"ל עלי. 8. עי' הגהות הב"ל על דיבור זה.

פי' הרא"ש (המשך)

להוציא צריך שיזכיר כולם. ומיהו מודה ר"ש בהריני משלסל ומכלכל דהתם לא התיר כלום אע"ג דלשון גדל שער הן הוי כאילו אמר הריני כאותן שגדיל לגדל שער והוי

ל) תוס' ל"ל לפמורה משמע דמקשה דדלמא ליפורים קיבל עליו ולא נזיר. ג) תוס' ל"ל אלא הי' תוס' נזיר ומקיבן ומקשה דדלמא ליפורים נדבה וכו' אבל לענין נזירות. ג) תוס' ל"ל לפני ליה דכך אמר בלבו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com